

2024-04-10

UTVECKLAD TALAN

Nacka kommun Dnr: MSN-2024-00075; M-2029-2715

Mark- och miljööverdomstolens mål nr M 3176-21

Komplettering av överklagan 2024-03-05 av mark- och miljödomstolens beslut 2024-03-04, i mål 4845-23

Kross och upplag av bergmassor inom Erstavik 25:1, Gungviken, i Nacka kommun

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun lämnar komplettering i överklagan av mark- och miljödomstolens beslut i mål 4845-23.

Yrkande

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden, härefter nämnden, yrkar att Mark- och miljööverdomstolen beviljar prövningstillstånd och därefter med ändring av underinstansernas avgöranden, fastställer nämndens beslut 2019-04-10, § 86 M 2018-001442, att förbjuda Skanska Industrial Solutions AB att bedriva den anmälda krossverksamheten inom fastigheten Erstavik 25:1 i Nacka kommun.

Nämnden yrkar vidare att Mark- och miljööverdomstolen håller syn på plats.

Utveckling av grunder och skäl för prövningstillstånd

Nämnden anser att mark- och miljödomstolen gjort felaktiga bedömningar. Nämnden vidhåller sitt tidigare beslut och tidigare ingivna grunder; att det är korrekt att förbjuda krossverksamheten inom den aktuella fastigheten.

Nämnden vidhåller att påverkan från verksamheten blir oproportionerligt stor och att platsen inte är lämplig för den typen av tung industri som Skanska har anmält. Buller från verksamheten och dess transporter kommer att ge en dålig ljudmiljö i närområdet under lång tid och nå ett mycket stort antal boende. Natur- och kulturmiljön och landskapsbilden blir därutöver permanent påverkad och värden som går förlorade kommer inte kunna återställas. Verksamheten innebär ytterligare påverkan på en redan belastad vattenförekomst. Transportvägarna som Skanska planerar till och från verksamhetsområdet överensstämmer inte med kommunens pågående satsningar på en säker trafiksituation och fortsatt utbyggnad av bostäder och arbetsplatser i Fisksätra.

Nämnden anser att den valda platsen för verksamheten inte är lämplig eftersom den inte uppfyller kraven enligt 2 kap. 6 § miljöbalken – det vill säga att ändamålet med verksamheten ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Platsens läge på en höjd med natur, som på norrsidan stupar brant ner mot Lännerstaviken, innebär att verksamheten blir väl synlig från Saltsjöbadsleden samt från farleden i Skurusundet med bostadsområdena Tollare och Saltsjö-Duvnäs på andra sidan vattenområdet. Saltsjöbadsleden är porten till bostadsområdena Saltsjöbaden och Fisksätra. Den samlade påverkan på landskapsbilden blir alltför ingripande, genom dels avverkning och sprängning av berget, dels upplag av massor - både för bullerskydd och andra upplag, dels en synlig kross samt uppställda containrar och fordon. Mark- och miljööverdomstolen har vid sin prövning att se till att ärendet blir så utrett som dess beskaffenhet kräver. För att kunna avgöra frågan om bland annat platsens lämplighet och verksamhetens påverkan i området är det nödvändigt och behövligt att hålla syn varför yrkandet bör beviljas.

Översiktsplanen

Kommunens klassificering av området i översiktsplanen är naturmiljö. Nämnden delar inte mark- och miljödomstolens bedömning att platsen kan återställas till naturmark efter avslutad verksamhet. Sprängning och utfyllnad kommer att avlägsna alla natur- och kulturvärden som finns idag och permanent förändra markkemi, vattenföring och grundläggande förutsättningar för markekologi. Snarare blir det en permanent förändring från naturmark till en plats för industri, som under 10 år kommer att användas för tung industri. Mark- och miljödomstolens bedömning är orimlig.

Natur och landskapsbild

Skanska har inte redovisat någon naturvärdesinventering, men platsen ligger i direkt anslutning till nyckelbiotopsområden med höga naturvärden. Det saknas underlag för att utesluta att området är viktigt för fladdermöss och rovfågel, och inventeringar tyder snarare på motsatsen. Saltsjö-Duvnäs villaägarförening har låtit genomföra en naturvärdesinventering, som visar på att områden med påtagliga naturvärden berörs. I motsats till domstolen anser nämnden att anmälan inte är komplett så länge det inte är klarlagt hur det förhåller sig med häckande rovfågel och förekomsten av fladdermöss. Artskyddet bör utredas ytterligare.

Påverkan på naturområdena kan inte enbart bedömas inom verksamhetsområdet utan hela påverkansområdet bör ingå i underlaget. Närliggande natur kommer att påverkas av buller, vibrationer, belysning, damm och föroreningar men även av förändringar i grundvattenflöde. Till exempel finns inom påverkansområdet sex konstaterade lokaler med flera arter av fladdermöss längs Saltsjöbadsvägen, inom 100-300 meter från det anmälda verksamhetsområdet. Fladdermöss finns sannolikt även inom det tänkta verksamhetsområdet, framför allt i sänkan mellan område A och B där det finns hålträd och äldre döda träd. Fladdermöss är typiskt sett känsliga för buller så ytterligare inventering behövs inte för att konstatera att fladdermöss påverkas av den anmälda verksamheten.

Buller

Nämnden vidhåller att verksamheten skulle innebära betydande bullerolägenhet och påverkan på det närliggande rekreationsområdet är betydande. Stenkrossens läge innebär

också att ljudet når långt över Lännerstasundet. Utöver närområdet kommer verksamheten därför att påverka stora bostadsområden i främst Saltsjö-Duvnäs och Tollare, där ljudmiljön kommer att bli totalt förändrad och försämrad. Buller av impulskaraktär alla tider på dygnet kommer att skada människors hälsa.

Utsläpp till vatten

Nämnden bedömer att verksamheten riskerar att leda till ytterligare belastningar på vattenförekomsten Skurusundet/Lännerstasundet, som redan är tydligt påverkat av kemikalier, näringsämnen och metaller från Stockholms inre vatten. Det är redan svårt att åtgärda befintliga vattenföroreningar i området för att uppnå god ekologisk och kemisk status i enlighet med EU:s vattendirektiv.

Nämnden delar inte mark- och miljödomstolens bedömning att utsläppsnivåerna kan klaras med god marginal genom att det renade vattnet späds ut med tillrinnande vatten från kringliggande områden. Utspädning, såsom mark- och miljödomstolen beskriver, är inte en reningsmetod. Rening ska innebära att de utsläppta mängderna från verksamhetsområdet minskar till en acceptabel nivå. Avrinnande vatten från verksamheten ska därför så långt som möjligt hanteras separat från tillrinnande vatten utifrån. Nämnden bedömer att förslaget riskerar att tillföra både näringsämnen och föroreningar och därmed ytterligare försämra vattenkvaliteten i ett redan påverkat vatten. Det finns därför anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.

Avfall eller biprodukt

Mark- och miljödomstolen gör en ny tolkning av entreprenadberg som biprodukt i stället för avfall, vilket är ett avsteg från tolkningen i tidigare praxis. Det finns därför även ett behov av att målet prövas för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen i frågan.

Transporter till verksamheten

Nämnden betonar att även verksamhetens transporter skulle innebära betydande olägenheter. Inledningsvis planerar Skanska att köra transporter, som är tung trafik bestående av lastbilar, på vägen Saltsjöbadsleden-Fisksätravägen-Saltsjöbadsvägen-Drevinge, vilket skulle innebära en betydligt ökad mängd tunga transporter på en väg som inte alls är dimensionerad för det och som dessutom passerar både närliggande bostäder och förskola. Mark- och miljödomstolen har inte överhuvudtaget bedömt lämpligheten av Skanskas planering av transportväg eller i övrigt beaktat den tunga transportens påverkan utifrån ett barnperspektiv.

Nämnden vill särskilt framhålla att den temporära transportvägen innebär en stor fara för cyklister. Det finns ingen lämplig cykelbana längs denna del av Saltsjöbadsvägen. Cyklister blir i praktiken hänvisade till att använda bilarnas körbanor, och där finns bland annat ett ställe med kraftigt skymd sikt på grund av att ett backkrön sammanfaller med en kurva. Här finns en mycket hög risk för utträngning eller påkörning av en cyklist, särskilt om en tung/bred transport får ett möte.

Nämnden delar vidare inte mark- och miljödomstolens bedömning att det inte kommer att påverka de dygnsekvivalenta bullernivåerna eftersom maximala bullernivåer från trafiken kommer att förekomma betydligt oftare än idag. De tunga transporterna skulle

dels innebära risk för oskyddade trafikanter på Saltsjöbadsvägen, dels leda till trafikproblem. Skanska beskriver den lösningen som tillfällig, under verksamhetens första tre månader, tills de har ordnat av- och påfartsramper vid norra/västgående delen av Saltsjöbadsleden samt en rondell vid Fisksättravägen för att vända tillbaka till motorvägens norra körbana.

Nämnden vill framhålla att den inledande lösningen inte kommer att vara tillfällig eftersom det inte finns några planer på rondell vid av- och påfarten till Saltsjöbadsleden, och lösningen rent praktiskt är svår att genomföra inom den befintliga detaljplanen. Dessutom har Skanska inte fått klartecken att anlägga på- och avfarter till motorvägen. Men även de planerade, permanenta trafiklösningarna som Skanska föreslår är olämpliga, eftersom de tillför stor mängd tung trafik till Fisksätra entré. Både den föreslagna rondellen, där trafiken skulle vända, och den tunga trafiken som verksamheten medför går emot kommunens satsningar på trygga och säkra stadsgator i Fisksätra. Den permanenta lösningen skulle därför motverka en attraktiv stadsmiljö och en god bebyggd miljö i Fisksätra. Att transportvägarna till och från krossverksamheten inte fått klartecken och riskerar att inte heller få det av kommunen på nyss nämnda grunder, talar starkt emot platsens lämplighet för att anlägga den aktuella krossverksamheten, alldeles oaktat dess tidsbegränsade placering.

Bostadsförsörjning

Behovet av att tillgodose bostadsförsörjningen är ett beaktansvärt allmänt intresse som kommunen har att sörja för. Av bland annat den regionala utvecklingsplanen framgår att områden runt det tänkta verksamhetsområdet är viktiga för bostadsbyggande. I anslutning till verksamhetsområdet finns en lagakraftvunnen detaljplan – Morningside marina – som möjliggör bebyggelse med ett sjönära bostadsområde, kombinerat med marina verksamheter och en attraktiv kajpromenad. Andra projekt för bostadsutveckling, exempelvis Fisksätra Södra och Fisksätra Entré, skulle påverkas mycket negativt av såväl den etablering av en ny transportväg som bolaget föreslår, som av emissioner från krossverksamheten. Även i Tollare på andra sidan av sundet pågår utveckling av nya bostadsområden. Etablering av en stenkrossverksamhet i den omfattning som bolaget föreslår riskerar att omintetgöra eller kraftigt försvåra möjligheterna att utveckla bebyggelsen i det närliggande området. Mark- och miljödomstolen har felaktigt underlåtit att ta hänsyn till detta. Förutom dessa tillkommande bostadsområden påverkas livsmiljön också i ett antal befintliga områden, främst då Fiskarhöjden i Fisksätra, flerbostadsområdet Fisksätra, Saltsjö-Duvnäs och Tollare.

Slutsats

Vid en sammantagen bedömning av omständigheterna föreligger det skäl för att bevilja prövningstillstånd för nämndens överklagande. Som ovan redovisats finns det anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt och det går inte att avgöra det utan att ta upp målet till prövning. Det behövs ytterligare vägledning i rättstillämpningen på grund av nytillkommen praxis från EU-domstolen och det föreligger i övrigt synnerliga skäl för pröva målet.

Nämndens beslut att förbjuda krossverksamheten inom den aktuella fastigheten är vid en avvägning mellan de olika intressena och påverkan på boende och naturvärden och mot

bakgrund av ovan korrekt, varför överklagandet bör beviljas med ändring av mark- och miljödomstolens dom.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Johan Krogh
Ordförande
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Charlotte Persson
Klimat- och miljödirektör
Stadsledningskontoret